

LITTERATUREN OG DE UNGE KIRKER

av

WILLIAM GLAD

Litteraturens betydning for menneskene er under alle himmelstrøk naturlig nok bundet sammen med elementær undervisning, høyere skoleutdannelse og intellektuell modning og framgang. Det er derfor av betydning å få noen glimt av hvordan lesekyndigheten ligger an, og hva der gjøres for å fremme den, i noen av de landene det her gjelder.

Litteraturarbeidets grunnlag og elementære mål

I India var Withalbhai Patel, den store indiske nasjonale leder, en av de ivrigste forkjempere for obligatorisk skolegang. Denne sak ble tatt opp og gjennomført i Bombay Legislative Council i året 1917, under navn av «The Patel Act». (Patel ble senere den første indiske folkevalte president i Sentralregjeringen.)

I 1950 hadde praktisk talt alle stater i India lovfestet obligatorisk skolegang. Den indiske grunnlov sier om dette i paragraf 45: «Staten skal — innen et tidsrom av ti år etter at grunnloven er trådt i kraft — sørge for at alle barn får fri og obligatorisk undervisning til de fyller fjorten år.»

I et land som India med et virvar av raser, språk og dialekter kan det bli spørsmål om en slik lov er praktisk gjennomførlig. Ifølge rapporter for 1949 fantes der i India 220,000 småskoler. Disse skoler mener man betjener om lag 200,000 landsbyer. Om det er riktig at India har om lag 750,000 landsbyer, er det altså fremdeles 550,000 landsbyer som ikke har skoler.

Statistikken for 1951 forteller at Indias folketall er om lag 360 millioner mennesker. Etter dette skulle det være om lag 54 millioner barn i skolepliktig alder, dvs. 6—11 år, og om vi regner aldersgruppen til 6—14 år, skulle det bli om lag 72 mil-

lions skolepliktige barn. Statistikken for 1948—49 viser imidlertid at bare 17,394,000 barn går på skole. Av disse er 12,777,000 gutter og 4,617,000 piker.

Pakistan har 39,497 småskoler med 3,755,664 elever. Folketallet er om lag 80 millioner. Hele 60 % av de skolepliktige barn går ikke på skole.

Skolegangen i *Afghanistan* er ikke obligatorisk. Mindre enn 10 % av guttene går på skole og bare 1 % av pikene. Skoletiden er 6 år, men bare 1 av 15 fullfører 6. klasse. I 1951 ble den berømte dr. Laubach invitert av myndighetene i Afghanistan til å komme og hjelpe dem med å utarbeide en plan for en bredere skoleundervisning i landet. Dr. Laubach er særlig kjent for sin metode for å lære voksne å lese.

Burmas grunnlov pålegger i prinsippet obligatorisk skolegang for barn i alderen 6—10 år. Man har her om lag 6440 folkeskoler (Primary Schools), og innen 1958 venter man ytterligere 1000 nye småskoler. Ved siden av disse skoler, som drives av staten, har landet en del skoler som er knyttet til pagodaene, og som ledes av buddhistmunker.

Ceylon har obligatorisk skolegang, og statistikken viser at 1,161,851 barn i skolepliktig alder besøkte folkeskolene i 1951.

I *Indonesia* er det ingen tvungen skolegang, men artikkel 41 i landets grunnlov sier at myndighetene skal gjøre sitt til å utrydde uvitenhet så hurtig som mulig.

Filippinene har obligatorisk skolegang. Av landets 20 millioner mennesker regner man at to tredjedeler er lesekyndige.

Også *Thailand* har obligatorisk skolegang.

I det urolige *Indo China* er skolearbeidet i dag i støpeskjeen. Av de skolepliktige barn i Kambodja går ca. to tredjedeler på skole. I Viet Nam, hvor obligatorisk skolegang ble innført i 1952, går mindre enn halvdelen av de skolepliktige barn på skole. Laos har en lov om tvungen skolegang fra barnets 6. år.

Republikken *Korea* har etter statistikken for 1952 et folketall på 20,526,705. Det er innført obligatorisk skolegang, men denne er vanskelig å gjennomføre fullt ut. Av 3,342,000 barn i skolepliktig alder går 71 % på skole.

I Irak er den obligatoriske skolegang blitt en fiasko. Siste statistikk viser at av 750,000 barn i skolepliktig alder går bare 175,000 på skole.

Behovet for kristen litteratur

I dag er det 100 millioner flere mennesker som kan lese enn det var for 20 år siden.

Dr. Frank C. Laubach mener at i de neste 50 år vil 500 nye millioner legges til de lesekyndiges tall.

På bakgrunn av dette melder spørsmålet seg: Hva skal disse millioner lese?

Det er et dypt alvorlig spørsmål. Den litteratur som faller i hendene på disse mennesker, vil stort sett komme til å forme deres livssyn og bestemme deres livsførsel.

Både den kommunistiske presse og vestens pornografiske presse er situasjonsvåkne. Deres produkter studeres ivrig i østen. Problemet med å produsere og fremme den kristne litteratur er derfor ikke en periferisk detalj. I Guds rikes utbredelse i verden er den kristne litteratur ingen sekundær oppgave. Den er i høyeste grad en primær sak.

I An Molan Clark's «Preparation of Reading Materials» finner vi en oppsummering av de fordeler utdanning og litteratur gir folkene. Her nevnes en rekke fordeler: økonomiske, sosiale, politiske, sivile osv. Sist nevnes hvordan litteraturen skal møte menneskets åndelige, følelsesmessige og intellektuelle trang. Clark skriver: «Det er like nødvendig å tilfredsstillende et menneskes åndelige trang som den fysiske, dersom mennesket skal kunne leve et tilfredsstillende og et tilfreds liv.»

Det er nettopp her vi mener at den kristne litteratur har et ord å si menneskene.

Den kristne litteraturs opplegg

Den kristne litteratur må så å si ta folket på langt sikt.

Litteraturen må følge de forskjellige utdannelsesstrinn. De som så vidt har lært å lese, må få litteratur vel avpasset etter elevenes ferdigheter. Det må være litteratur som vekker levende

interesse og inspirerer til fortsatt skolegang. Etter som ferdigheten stiger, følger så litteraturen nøye avpasset etter modenhetsgraden.

Den kristne litteratur må gi folket kjennskap til kristendommens sosiale og moralske verdier. Den må gi opplysning om den kristne kirkes arbeid i ens eget og andre land. Den bør også fremme samhørigheten gjennom det kristne fellesskap i den ekumeniske bevegelse.

Til denne oppgave er det tvingende nødvendig at man finner forfattere og oversettere blant det folk det gjelder. Disse er på tross av misjonærenes dyktighet i mange ting bedre i stand til å skape den nære kontakt og føler pulsslagen tydeligere i det folk de tilhører.

Hvordan vurderer man den kristne litteratur praktisk?

Når det gjelder den kristne litteratur, er den teoretiske vurdering i de fleste tilfelle i orden. Men i praksis synes svikten å være ganske alvorlig.

Man bevilger enorme summer til hospitalsarbeid og andre institusjoner, men når det gjelder den kristne litteratur, synes gløden og entusiasmen å være borte for mange.

Når f. eks. en misjon på et felt bruker i alt 1,500,000,— kroner, og det av dette beløp bevilges bare 1,500,— kroner til litteraturarbeid, da er det på høy tid å spørre: Hvor bærer dette hen?

La oss sitere hva to eksperter sier om dette. «Det er helt åpenbart,» skriver dr. George W. Carpenter, «at selskaper som arbeider i Congo i alminnelighet ikke setter opp et budsjett for litteraturarbeidet som svarer til arbeidets viktighet. Få inkluderer i sine budsjetter årlige tilskudd til den kristne litteratur.»

Og Claude De Mestral skriver: «Det er meget vesentlig at man bevilger mer penger til den nødvendige litteratur. Mangel på pengemidler er en virkelig hindring.»

Det er på høy tid at den kristne litteratur får den plass den tilkommer, og at meget betydelige summer bevilges for dens enorme oppgaver. Men det må gjøres hurtig.

Der er selvfølgelig unntak, f. eks. i Tanganyika og på Madagaskar, hvor de lutherske kirker bevilger store summer til litteraturarbeidet.

Den kristne litteraturs siktepunkt

Den kristne litteratur må være både oppbyggende og direkte evangeliserende.

Det har kanskje vært en tendens til å forstå det slik at den kristne litteratur skulle sikte utelukkende på sjelens frelse. Dette er selvfølgelig det primære. Vi må imidlertid ikke glemme at den kristne litteratur også må sikte på å gjøre gjeldende det kristne budskap i menneskenes liv i det hele. The North India Christian Tract and Book Society har forstått det slik og har allerede sendt ut 30 forskjellige bøker med særlig sikte på de utenforstående.

Det trengs i virkeligheten tre slags litteratur.

1. Litteratur for kirkene. Bibelen kommer her inn som en naturlig nr. 1. Bibelen er den dype, rene sannhetskilde som all kristen litteratur må øse av. Den siste statistikk viser at Bibelen er gitt ut på 1130 språk i 1300 millioner eksemplarer.

Så har vi bibelhistorien, katekismen og den teologiske faglitteratur. Det er også behov for en skjønnlitteratur med et klart kristelig siktepunkt.

På Ceylon er 95 % av de kristne lesekyndige, men mange av dem bryr seg dessverre ikke om å lese. Dette er nok en medvirkende årsak til at tallet på kristne går tilbake under presset fra buddhismen.

Et folk som ikke leser, får ikke det utsyn og heller ikke den evne til å vurdere riktig som de får som gjør bruk av sin lesekyndighet og gjerne vil følge med i det som skjer.

Hva er så årsaken til at folket taper lysten til å lese? Det er sannsynlig at årsaken er at man ikke har maktet å skape en kristen litteratur som stimulerer til fortsatt lesning. Nettopp her er det at den kristne skjønnlitteratur har en viktig oppgave. Der denne form for kristen litteratur er tatt i bruk, har man merket langt større lyst til å lese.

Så har vi den kristne dagspresse. Alle som vet hvilken makt dagspressen har, kan lett tenke seg hvilken betydning en kristen dagspresse kan få i de unge kirker. På Madagaskar har den romersk-katolske kirke både en dagsavis og en ukeavis. Det siste er jo ikke så helt sjeldent, men dette med dagsavis er nok et forsømt felt. Det er klart at det betyr et økonomisk løft, men saken er så viktig at man bør være litt forsiktig med å riste på hodet og si: «Dette går aldri i verden.» I land hvor vi har flere millioner kristne er en kristen dagspresse mulig.

2. Litteratur beregnet på religiøse, ikke-kristne mennesker. Blant de folk der de unge kirker finnes, er det millioner av mennesker som ikke er tilfredse med å kjenne sin egen religion. De vil også vite hva andre religioner lærer. Når vi f. eks. ønsker å bli mer inngående kjent med hinduismen, buddhismen eller andre religioner, går vi som oftest inn i en bokhandel og kjøper en bok som behandler den religion vi ønsker å vite mer om. Det samme gjør hinduen og buddhisten. De kjøper kristen litteratur. Å skrive slike bøker forutsetter et inngående kjennskap til de andre religioner.

3. Litteratur beregnet på europeeren i de ikke-vesterske land. Det er mulig at noen vil stusse litt når de leser dette. Noen vil kanskje spørre: «Er dette en nødvendig oppgave når det gjelder den kristne litteratur og de unge kirker?»

La oss svare slik: Så lenge den kristne misjon fra vesten har noe å gjøre blant de fargete folk, bør den oppgaven vi har nevnt være en fellesoppgave for misjonen og de unge kirker.

Sekretæren for The International Committee on Christian Literature for Africa skriver: «En stor del av de vansker og problemer man finner i Afrika i dag, har sin rot i europeernes tidligere og nåværende forhold. Det er derfor presserende at kirke og misjon tar sikte på å gi den europeiske befolkning en riktig og positiv kristen litteratur.»

Den kristne litteratur må også behandle raseproblemet, og bl. a. gjøre det klart at den hvite rase ikke er en slags super-rase.

Nye oppgaver

Vi nevner først kristen litteratur beregnet på kvinnene. Noen steder er denne oppgaven allerede tatt opp. Det er en viktig gren av det kristne litteraturarbeidet det her gjelder.

Så har vi den situasjon som er skapt ved den nye skoleloven for bantu-befolkningen i Sør-Afrika. I de siste hundre år har skoleundervisningen her for det meste vært under misjonærenes ledelse og innflytelse. Dette er det nå forbi med. All skolegang og utdanning med unntak av universitetene stilles direkte under ministeren for innfødte saker, som blir noe av en diktor. Ingen skole kan nå eksistere uten ministerens sanksjon. Skoler kan fortsette under misjonens kontroll bare etter ministerens godvilje, men staten betaler da bare en del av lærernes lønninger. Tidligere er lønninger til lærere i de såkalte statsstøttede skoler blitt betalt av staten, samt ikke så helt ubetydelige summer til utvidelser osv. Da ministeren for innfødte saker la fram den nye skoleloven i parlamentet i 1935, gjorde han det klart, at hensikten med den er å utdanne de innfødte for den underordnede plass de inntar i samfunnet.

Ifølge N. Blamires, som er prest i den anglikanske kirke i Sør-Afrika, vil den nye skoleloven bety at den kristne innflytelse gjennom skolene blir betraktelig redusert. Det er til og med lite sannsynlig at kirken vil være i stand til å beholde kontrollen over internatene når alle skolene går over i regjeringens hender. Pastor Blamires nevner at det eneste lysstreif er at kirken sannsynligvis vil få tillatelse til å sette en prest (chaplain) til å ta seg av religionsundervisningen i skolen. Der vil imidlertid bli drastiske forandringer, og prestene som får et slikt oppdrag, må være forberedt på at deres arbeid vil bli meget vanskelig.

Det er ingen tvil om at på dette felt vil nye oppgaver melde seg for de unge kirker. Det blir oppgaver hvor den kristne litteratur vil spille en meget viktig, ja avgjørende rolle.

For det tredje må den kristne litteratur i de unge kirker besinne seg på den viktige oppgave som melder seg ved ungdommens flukt til byene og de store industristrøk. I landsbyene

lever de unge tross alt under ordnede forhold. De har sin høvding og andre foresatte. Der finnes en autoritet som nok kan føles plagsom i blant, men som likevel i det store og hele virker betryggende. Når landsbyungdommen kommer til byene, finner de ikke noe av dette. De blir ofte slukt av det uvante og unaturlige jag. Fristerne og fristelsene er legio, og mange ungdomsliv blir ødelagt. Det er de unge kirkers ansvar at den kristne litteratur finner fram til landsbyungdommen i storbyene.

Positive tiltak i de unge kirker

Vi nevner først Den internasjonale komité for kristen litteratur for Afrika (opprettet 1929). Denne komité har etablert forbindelse med de forskjellige kristne råds litteraturorganer. Komiteens arbeid støttes av Det internasjonale misjonsråd.

Lesekyndigheten har de fleste steder i Afrika steget jevnt siden 1929, og dette øker naturlig nok behovet for kristen litteratur.

Den internasjonale komité for kristen litteratur for Afrika gir ut et kvartalshefte («Books for Africa») som har fått stadig større utbredelse. Det inneholder korte artikler om de litterære oppgaver, liste over nye publikasjoner og anmeldelse av nye bøker på engelsk, fransk og portugisisk.

I Leopoldville, Belgisk Kongo, har man et imponerende litteraturarbeid med trykkeri, bokforlag og distribueringssentral. Dette arbeid drives av 12 protestantiske misjoner sammen med to bibelselskaper. I de fem år som er gått siden de begynte arbeidet, har trykkeriet sendt ut over 70 millioner boksider og blad trykt på over 20 språk.

I Japan er det en litteratur-kommisjon som er knyttet til det nasjonale kristne (protestantiske) råd. Man samarbeider med Foreningen av kristne forfattere. Forfattere og skribenter sender sine manuskripter til Den kristne forleggerforening til utgivelse.

Også i Indonesia har de et meget godt litteraturarbeid. Hovedsentralen for trykking og distribuering heter Badan Penerbit

Kristen med redaktører for de forskjellige språk. Den har et årlig salg av litteratur — på tre språk — på 135,000 kroner.

Syvendedags-adventistene har et veldig litteraturarbeid i Sydøst-Asia. I Manila har de en stor bygning som inneholder redaksjonskontorer, trykkeri, pakkesentral og alt det som hører med. På forskjellige øyer har de ni filialer med over 300 utdannede kolportører. Alle utgifter, også misjonærenes lønninger, utredes av inntektene av boksalget. 50 % av salget går til kolportørene, 10 % til filialen og 40 % til trykkeriet.

Et stort og meget viktig arbeid er begynt innenfor de lutherske kirker på Madagaskar. Her har man ansatt tre misjonærer i litteraturtjenesten, henholdsvis som litteratursekretær, salgs-sjef og trykkeribestyrer.

I India har vi mange misjonstrykkerier, og det vil føre for langt å nevne dem her. Men det er riktig å nevne The Baptist Press i Calcutta. Herfra sendes det kristen litteratur i tusener av eksemplarer rundt omkring i dette veldig land.

Det kan være av interesse for norske misjonsvenner å vite at Santalmisjonens trykkeri, som ble modernisert og utvidet i 1951—52, nå står under den innfødte kirkes ledelse. Siste årskonferanse besluttet også å kalle en av sine misjonærer til å vie hele sin tid til det litterære arbeid.

Det er viktig å ta med at på flere steder driver de unge kirker kurs for journalister og filmfolk. Det kristne råd i India har produsert sin første film med godt resultat. Det er en film om Sakkeus («The Transformed Life»).

Til slutt nevner vi det tiltak som går under navn av «World Christian Books». Bak dette står Det internasjonale misjonsråd, og lederen av det er den kjente biskop Stephen Neill. Hver bok er på om lag 100 sider. Bøkene oversettes til en rekke språk og sendes ut i store opplag. Prisen er med hensikt satt så lavt som mulig, forat f. eks. en fattig landsbyprest i India eller Afrika skal få anledning til å kjøpe dem.

Litteraturarbeidets distribueringsapparat utvides og forbedres stadig, og man har nå på mange steder bokbiler som bringer kristen litteratur ut i byene og landdistriktene.